

Poštovani čitatelji,

Ovogodišnja tema Svjetskog dana voda 22. ožujka je "Očuvanje ledenjaka". Ledenjaci se ubrzano tope, što utječe na vodne režime, a time i na milijune ljudi kroz poplave, suše i porast razine mora. Stručnjaci ističu potrebu globalnog djelovanja za održivo upravljanje otopljenom vodom. Iako Republika Hrvatska nema ledenjake, ipak mora voditi računa o prilagodbama posljedicama uzrokovanih njihovim otapanjem.

Početkom 2025. godine na snagu je stupila Preinaka Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, koju države članice Europske unije trebaju transponirati u nacionalna zakonodavstva do kraja srpnja 2027. godine. Ona donosi nove, strože zahtjeve za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, te uvodi dodatne obaveze proizvođačima i trgovcima lijekova i kozmetičkih proizvoda. Također, Europska komisija kroz suradnju s državama članicama priprema Prijedlog Direktive o izmjeni Okvirne direktive o vodama, Direktive o podzemnim vodama i Direktive o standardima kakvoće okoliša, koja će državama članicama uvesti nove obveze i strože zahtjeve za praćenje stanja voda.

Od 3. do 7. ožujka 2025. godine u Bruxellesu je održan Forum misije EU-a "Obnova naših oceana i voda", jedan od ključnih europskih događaja posvećenih zaštiti i obnovi vodenih ekosustava. Forum organiziran u sklopu Europskih dana oceana, okupio je vodeće europske stručnjake, istraživače, donositelje odluka, predstavnike industrije i organizacija civilnog društva s ciljem jačanja suradnje i pronalaska inovativnih rješenja za održivo upravljanje vodama i prilagodbu klimatskim promjenama. Poseban naglasak stavljen je na misiju EU-a "Obnova naših oceana i voda do 2030.", Europski pakt za oceane, te Europsku strategiju za otpornost vodnih resursa s ciljem definiranja prioriteta i smjernica do 2030. godine. U okviru Foruma predstavljeni su dosadašnji rezultati i daljnji koraci u provedbi Misije, koja uz potporu od oko 400 milijuna eura iz programa Horizon Europa nastoji ostvariti tri temeljna cilja: zaštitu i obnovu morskih i slatkovodnih ekosustava, smanjenje i uklanjanje onečišćenja, te razvoj kružnog i ugljično neutralnog plavog gospodarstva. Događaj pod naslovom "Prema EU strategiji za otpornost vodnih resursa" održan je 6. ožujka 2025. godine, kao dio procesa konzultacija za razvoj europske strategije za otpornost vodnih resursa, također kao dio tjedne

serije događaja Foruma misije "Obnovimo naše oceane i vode 2025.". Raspravljalo se o inovativnim rješenjima koja nudi Misija, te o istraživanjima i inovacijama od izvora do mora. Predstavljena su istraživačka i inovacijska rješenja za obnovu rijeka, jezera i obalnih voda te za jačanje otpornosti vodnih resursa diljem Europe. Obuhvaćene su teme poput zaštite i obnove ekosustava, uklanjanja onečišćenja, postizanja klimatske neutralnosti, cirkularne ekonomije te osiguranja financiranja. Očekuje se da će EU strategija za otpornost vodnih resursa biti donesena polovicom 2025. godine.

Hrvatske vode u suradnji s resornim ministarstvom pripremaju i provode projekte revitalizacije vodotoka, čime doprinose ostvarenju ciljeva EU strategije otpornosti vodnih resursa i misije "Obnova naših oceana i voda". Projekti revitalizacije vodotoka provode se uz sufinanciranje iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPOO) i programa LIFE. Glavni cilj ulaganja bespovratnih sredstava iz NPOO-a u ukupnom iznosu od oko 35,2 milijuna eura je poboljšati mjere zaštite od poplava prirodnim rješenjima: revitalizacijama vodotoka, povezivanjima napuštenih rukavaca i stvaranjima sekundarnih močvarnih staništa te uklanjanjima invazivnih vrsta. U posljednje vrijeme su završeni ili su tijekom sljedeći projekti: revitalizacija i zaštita područja Mirne, revitalizacija jezera Trakošćan, restauracija Biljskog rita (Stara Drava), restauracija starog toka Dunava - Zmajevački dunavac, revitalizacija starog korita rijeke Drave u Osijeku, revitalizacija rukavca rijeke Drave - Halaševo, revitalizacija retencije Stara Drava - Bilje i uređenje sliva Ođenice na području grada Virovitice. Aktualni projekti revitalizacije voda sufinancirani iz programa LIFE su: Improve River LIFE – Poboljšanje stupnja očuvanosti ciljnih vrsta i tipova staništa Natura 2000 kroz poboljšanje riječne povezanosti; poboljšanje uvjeta za život autohtone mekousne pastrve u Jadru i Vrljici i LIFE for Mauremys – poboljšanje nepovoljnog statusa zaštite autohtone vrste slatkovodne riječne kornjače (*Mauremys rivulata*) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Vama i vašim obiteljima želim sretne uskrсне blagdane.

dr. sc. Danko Biondić